

Vergaderjaar 2009–2010

29 521

Nederlandse deelname aan vredesmissies

Nr. 129

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2009

Met deze brief geef ik, mede namens de minister voor Ontwikkelings-samenwerking, graag opvolging aan mijn toezegging van 15 oktober jl. om de Kamer te informeren over de mogelijkheid om nadere maatregelen te nemen, internationaal en in samenwerking met de VN, om te voorkomen dat internationale steun aan politie en leger in Somalië in verkeerde handen terechtkomt.

Tijdens het Algemeen Overleg van 15 oktober jl. (Kamerstuk 29 521, nr. 122) uitte een aantal kamerfracties zorgen over de betrouwbaarheid van de *Transitional Federal Government* (TFG) in Somalië als eindbestemming voor wapenleveranties in het kader van opbouw van leger en politie. Deze zorgen zijn met name ingegeven door het risico dat aan de TFG geleverde wapens, in een later stadium in verkeerde handen terecht zouden komen.

De Verenigde Naties hebben in 1992 een wapenembargo tegen Somalië ingesteld¹. Dat embargo is nog steeds van kracht en de EU heeft het in december 2002 overgenomen². Bepaalde leveringen zijn van het embargo uitgezonderd, bijvoorbeeld als het gaat om piraterij-bestrijding, leveringen voor VN-personeel en voor de AU-vredesoperatie AMISOM of leveringen in het kader van opbouw van de veiligheidssector³. Nederland levert geen wapens aan de TFG, die door de internationale gemeenschap wordt beschouwd als het legitieme gezag in Somalië. De opbouw van een zelfstandig leger en een politiemacht is van groot belang voor verbetering van de situatie in Somalië. Te meer omdat een mogelijke oplossing van het piraterij-probleem mede is gelegen in stabiliteit en ontwikkeling van het Somalische vasteland. Het is dan ook noodzakelijk om de TFG te blijven ondersteunen in het verbeteren van de veiligheidssituatie.

¹ VN Veiligheidsraadsresolutie 733 (1992)

² EU Gemeenschappelijk Standpunt 2002/960/CFSP, 10 december 2002.

³ O.a. VN Veiligheidsraadsresoluties 1356 (2001), 1725 (2006), 1744 en 1772 (2007).

Sinds het verschijnen van het rapport van de *UN Monitoring Group on Somalia* in december 2008 hebben zich in Somalië een aantal positieve ontwikkelingen voorgedaan. Na de terugtrekking van de Ethiopische troepen werd begin 2009 de voormalig leider van de *Alliance for the*

Re-liberation of Somalia (ARS), de gematigde Sheikh Sharif, als nieuwe president van een coalitieregering gekozen door het Somalische overgangsparlement. Sindsdien is een aantal goede stappen gezet in het politieke proces, maar de positie van de TFG blijft onder druk van de slechte veiligheidssituatie kwetsbaar.

De internationale gemeenschap steunt de TFG maar dringt erop aan dat zoveel mogelijk andere groeperingen in het politieke proces betrokken worden. Het blijft echter van belang om te realiseren dat de omstandigheden in Somalië, na 18 jaar conflict, zeer gecompliceerd zijn. Monitoring in Somalië is door Westerse landen vanwege de veiligheidssituatie slechts in zeer beperkte mate mogelijk. We moeten ons daarom beseffen dat het verbeteren van de situatie in Somalië, ook als het gaat om bovengenoemde problemen, een proces van de lange adem zal zijn. Nederland zal zich in EU- en internationaal kader, gezien deze moeilijke situatie, blijven inzetten voor een weloverwogen en verantwoorde internationale inzet in Somalië. Transparantie en het afleggen van rekenschap staan hierbij centraal.

Het rapport van de Monitoring Group beschrijft een aantal zorgelijke ontwikkelingen ten aanzien van internationale leveringen aan de Somalische veiligheidssector, zoals het doorverkopen van wapens door TFG-veiligheidstroepen aan illegale milities, en het deserteren van veiligheids- en politiefunctionarissen van de TFG. Deze ontwikkelingen baren mij zorgen. Ik onderschrijf de aanbeveling van het rapport dat de internationale gemeenschap in samenwerking met AMISOM en de TFG bij activiteiten ter versterking van de veiligheidssector uiterst zorgvuldig en behoedzaam te werk moet gaan om deze ontwikkelingen te voorkomen.

Op dit moment wordt door UNDP een trainingsprogramma voor Somalische politieagenten uitgevoerd, mede gefinancierd door de Europese Commissie. Het monitoringssysteem van dit programma is een voortdurend punt van aandacht van UNDP en de Europese Commissie. Daarnaast heb ik tijdens de RAZEB van 16 en 17 november met mijn EU-collega's gesproken over de situatie in Somalië en de mogelijke bijdrage die de EU kan leveren aan de vergroting van de stabiliteit in het land. Er is specifiek gesproken over de mogelijkheden om Somalische regeringstroepen te trainen in omliggende landen¹. Nederland kijkt hier zeer kritisch naar en wil voorkomen dat door EU getrainde soldaten mensenrechtenschendingen plegen of overlopen naar illegale milities. Nederland heeft er in de EU op aangedrongen dat dergelijke risico's de komende tijd verder in kaart zullen worden gebracht voordat een definitief besluit kan worden genomen.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

¹ Zie ook verslag van de RAZEB d.d. 16–17 november, kamerstuk 21 501-02, nr. 936.